

Komentarji

k dnevnim dogodkom in vprašanjem

varji z železno pestjo.—Krist v Beli hiši.—Znanost koraka nevdrežema

Pred nekaj dnevi je Rim slabo obletnico svoje legendarne bitve. Ob tej priliki je Mussolini odkril celo vrsto spominov rimskim cesarjem v preteklem stoletju. Bilo je precej zanimivo. Naslednji voditelji fašizma so bili lačne Italijane nazaj in kažejo davno preteklost, češ, da se slava starega Rima! Ker se Mussolini gleda nazaj na barbarsko slavo pred par tisoletji kot inspiracijo za fašisti, bi lahko pogledal še bolj daleč. Davno pred Rimom, davno pred "vesoljnim potopom" so ljudje živeli na brdih in v dolinah Italije divjaki, kanibali, ki imeli glavne kosmatih prsok—glavarje, ki so s slastjo razstirali glave divjakom sosednjega rodu. Se tem naj Mussolini postavi spomenike za insipidno fašistovske civilizacije.

Detroitški župnik Coughlin, ki je socialni misionar, ki bi rad kristjanil ameriške finance in kapitalizem sploh, je dejal zadnji dan v New Yorku, da je Amerika "največji paganski nagaj v zgodovini človeštva". Amerika potrebuje Krista v Beli hiši—pa bo vse dobro. Lani je Coughlin agitiral za Roosevelta—kaj pa je zdaj našel? Mar ni njegov Krist že v Beli hiši? Najbrž ne bo vse v redu. Sicer pa—kaj pričakuje "other" Coughlin? Ali res pričakuje krščanskih čudežev od vsega paganskega naroda v Evropi človeštva?

Medtem, ko na vseh koncih sveta stari socialni sistem in odloži stare "duhovne vrednote" v plesnobo in pozabnost, deluje moderna znanost brez prekla.

Zadnje dni so listi poročali, da dr. George W. Crile iz Clevelanda informira svet, da je zločin električna sila, ki jo razstira štiri kvadrilijone "elektroni" motorjev v možganih. Motorji so elektroni, ki so pod kontrolno hormonov iz adrenalina in bitne žleze. Ščitna žleza je v vratu pod možgani; ako žleza ne deluje, so možgani paralizirani. Ti hormoni so odgovorni za vse umske, mišljenjske procese v naših možganih. Dr. Crilejevo odkritje ne bo imelo onim, ki se vedno vztrajajo, da je človek dvojno bitje, in duh, in miselni proces je duha. Pa se bodo že privajali po malem. Saj so se že privajali marsikomu... Marsikomu je vseeno, kako veliki miselni proces v njegovi glavi in kje je temelj temu procesu. To so oni, ki nič ne razumijo in so nedovzetni za vsa znanstvena odkritja. Toda znanstveniki so potrpeživi. Saj vedo, da je praznina, ki se se danes klati po svetu, stara najmanj 50,000 let, do nje je znanost komaj dobrih sto let na delu.

Farmarji zahtevajo pomoč. Fond Du Lac, Wis.—Načelnik farmarskih organizacij v državi so na svoji konferenci sprejeli resolucijo, zahtevajoč federalne vlade uveljavljanje prenovljene refinanciranja kmetijskih dolgov vseh vrst, kar bi bi znatno vsa plačila oblagla na tri odstotke.

Umrtil 400 oseb v Sibiriji. London, 26. apr.—Vest iz Sibirije poroča, da se širi silna epidemija legerja vzhodno od Irkutskaja v Sibiriji. Okrog 400 Rusov je že podleglo.

PRIPOROČAJO NOV AMENDMENT ZVEZNE USTAVE

Amendment naj bi garantiral ljudstvu življenske pravice

Washington, D. C.—(FP)—Progresivni kongresniki, povečini člani farmer-laboritake stranke in Nestranske lige, velikokrat razpravljajo o potrebi novega amendinga k federalni ustavi, ki naj bi dal kongresu oblast, sprejemati zakone, kateri bi garantirali ljudstvu življenske pravice.

Ako bi bil tak amending sprejet, bi kongres določal življensko mezdo, dolgotrajno delovnika in imel popolno kontrolo nad produkcijo potrebščin na farmah, v tovarnah in rudnikih. V tem slučaju bi bila poplava trgov nemogoča, producentom pa bi bilo zagotovljeno dostojno življenje. Zakonodajca, ki jo urgirajo progresivci, tudi predvideva sistem brezposelnostnega zavarovanja, starostne pokojnine in bolniške podpore.

Kongresnik Kvale, farmer-laborit iz Minnesote, je že predložil resolucijo, ki zahteva federalno kontrolo nad produkcijo in distribucijo dobrin. Ta resolucija bo najbrž revidirana, ko bodo progresivci skušali napraviti iz federalne ustave sredstvo, ki bi v resnici ščitilo pravice ameriškega ljudstva.

Šole v Oklahomi zapirajo vrata

Delavske in farmerske organizacije zahtevajo razglasitev moratorija za obrestna plačila

Oklahoma City, Okla.—(FP)—Skoro polovica javnih šol v podeželskih distriktih in malih mestih je moralo zapreti vrata, ker ni dovolj denarja za bankirje in učiteljsko osebje.

Blagajne okrajnih in občinskih vlad so prazne in delavske ter farmerske organizacije zahtevajo od gubernerja razglasitev moratorija za obrestna plačila na bonde, ki so v rokah wallstreetških bankirjev. Socialistična stranka v tej državi je pravkar objavila številke, ki kažejo, da morajo okrajne in mestne vlade plačati letno \$44,000,000 samo v obrestih tem bankirjem, kar je 11 milijonov dolarjev več kot znašajo stroški vzdrževanja sistema javnih šol. Bankirji zahtevajo svoje in so razvili močno propagando za uveljavljanje davka na blago, ki naj odpre nove vire dohodkov na račun ljudstva, da bodo občine lahko plačevale obresti. To je izzvalo ostro opozicijo pri farmerskih in delavskih organizacijah in zahteve po razglasitvi moratorija.

Delavska federacija vztraja pri svojem stališču

Washington, D. C.—Ameriška delavska federacija še ni revidirala svojega stališča glede priznanja sovjetov po ameriški vladi. To izjavo je podal William Green, predsednik federacije, na zborovanju, ki se je vršilo pod avspicijo Ameriške legije.

Green je dejal, da nepristransko misleči ljudje priznavajo Rusiji pravico do vlade, kakršno hoče, toda ne strinjajo se s politiko sovjetske vlade, s katero hoče prisiliti druge države na sprejetje njene politične filozofije, "ker je to nasprotuje ameriškemu pojmovanju pravičnosti."

"Dokler ne bo sovjetska vlada odpoklicala deklaracije o pospeševanju revolucije z namenom, da strmoglavijo ameriško vlado, bo Ameriška delavska federacija nasprotovala priznanju Rusije," je dejal Green.

Washingtonska konferenca

Razmotrivanje dolgov in razoroženja. MacDonald odpotoval domov

Washington, D. C.—Uradna vest se glasi, da je bil na konferenci v tork dosežen med Rooseveltom in MacDonaldom "jasnejši sporazum" glede vojne dolga Velike Britanije Združenim državam. Vojni dolg znaša štiri milijarde dolarjev. Definitiven načrt tega "sporazuma" bo izdelan za mednarodno ekonomsko konferenco v Londonu.

MacDonald in Herriot sta apelirala, naj bi ameriška vlada odgodila prihodnji plačilni obrok Anglije in Francije na račun dolgov, ki pride v juniju. Roosevelt ne nasprotuje temu, če kongres odobri odgoditev, posvaril pa je Francijo, da zapadli obrok zadnjega decembra mora biti prejel plačan.

Roosevelt je predlagal "carinsko premirje" z Anglijo in Francijo. Kanadski premier Bennett, ki je bil navzoč na konferenci, je informiral Roosevelta, da ima oblast skleniti pogodbo za svobodno trgovino med Kanado in Združenimi državami. Razgovor o mednarodni denarni valuti je doslej omejen le na sporazum med Ameriko, Anglijo in Francijo.

Glede razoroženja je Roosevelt razodel, da želi trajno mednarodno nadzorstvo nad oboroženimi silami vseh dežel predno se more Amerika podati v kak garancijski pakt, ki ga zahteva Francija.

Sklenili so tudi, da se mednarodna ekonomska konferenca začne 12. junija v Londonu.

V sredo se je MacDonald odpeljal proti New Yorku očividno zadovoljen.

Zbornica sprejela načrt Muscle Shoalsa

V načrtu je izdanje federalnih bondev za 50 milijonov dolarjev

Washington, D. C.—Nižja kongresna zbornica je v tork sprejela s 306 glasovi proti 91 Rooseveltov načrt za federalno obratovanje vodnih sil in elektrarne v Muscle Shoalsu na reki Tennessee v Alabami. Načrt določa, da vlada izda bonde za 50 milijonov dolarjev za razvoj nadaljnjih vodnih sil in potroši iz federalne blagajne deset milijonov dolarjev kot začetni kapital.

Načrt gre zdaj v senat, kjer ga bodo skušali izenačiti z Norrisovim načrtom, ki se toliko razlikuje, da ne omenja nobene vsote denarja, temveč enostavno določa, da federalna vlada potroši toliko kapitala, kolikor ga potrebuje.

Sovjeti grade pet novih bojnih ladij

Rim, 26. apr.—Sovjetska vlada je povabila italijanske ladje gradne družbe, naj pošljejo ponudbe za gradnjo štirih lahkih križark in ene podmornice.

OGROMEN PADEC ZUNANJE TRGOVINE

V zadnjih treh letih se je inozemska trgovina znižala za 62 odstotkov. Skoro vse države prizadete

New York.—(FP)—The National Industrial Conference Board, raziskovalna organizacija ameriških delodajalcev, je te dni objavila poročilo o stalnem padanju inozemske trgovine. Povprečni letni padec v zadnjih treh letih znaša deset milijard dolarjev.

Poročilo se nanaša na zunanjo trgovino 24 držav, ki predstavljajo štiri petine svetovne trgovine. Leta 1929 je inozemska trgovina znašala \$52,800,000,000, naslednje leto \$42,200,000,000, l. 1931 \$30,500,000,000, l. 1932 pa samo \$20,000,000,000, kar pomeni, da je v zadnjih treh letih padla za 62 odstotkov.

Države-dolžnice so deloma poravnale svoje obveznosti v Ameriki potom izvoza industrijskih produktov. Dobivale so do l. 1930 tudi posojila, toda posojila je bil konec, ko sta Velika Britanija in Amerika pričeli ovirati izvoz kapitala.

Posledica tega je bila kopičenje izvoznih produktov v zadolženih državah. Nekatere so morale zaradi tega poostriiti kontrolo nad finančnimi transakcijami in zgradile so razne druge zapreke, ki so ovirale svetovno trgovino. To je vzrok, da se zunanja trgovina vseh industrijskih držav blizu ničli. Niti ena država ni še doslej našla načrta, ki bi ustavil obstoječe smeri trgovinske politike, ki tirajo kapitalistične države v propast.

Japonska okupira vse severno Kitajsko

Vse severne province s Peipingom vred bodo odrezane od kitajske republike

Peiping, 26. apr.—Japonska armada je začela generalno ofenzivo južno od velikega zidu. Japonsko poveljstvo naznanja, da je "izgubilo potrpežljivost" zaradi neprestanih kitajskih protinapadov na obeh straneh ceste iz Kupjekova proti Peipingu, zato je odredilo, da japonske čete zasedejo vse strateške točke v severnih kitajskih provincah in razorože kitajske "bandite". Vsa sila japonske armade je usmerjena proti Peipingu.

Federalne čete pripravljene

Chicago.—Iz zanesljivih virov prihajajo poročila o mobilizaciji federalnih čet, katere vlada pošilja v stratežne kraje, kjer obstoja nevarnost masnih demonstracij proti stradanju, da bodo takoj vstopile v akcijo. Nevarnost pred nemiri v vseh večjih industrijskih mestih je velika, pravijo opazovalci situacije.

Grmade "nečistih" knjig

Fašistični študentje v Nemčiji "čistijo" javne knjižnice

Berlin, 26. apr.—V Hitlerjevi kampanji za "germanizacijo" kulturnega življenja v Nemčiji je tudi "čiščenje" državnih in drugih javnih knjižnic. To delo vrše fašistični smrkovci v gimnazijah in na višjih šolah, ki imajo nalogo, da poberejo iz knjižnic in knjigotranice vse "nemške in nečiste" knjige, ki imajo biti prihodnji mesec sežgane na grmadah.

Dijaki so že zbrali na tisoče zvezkov "nečistih" knjig. Sem spada vsa socialistična, komunistična in protiveravska literatura, dalje vsa dela židovskih avtorjev, razni prevodi iz tujezemstva in knjige s pacifistično tendenco. Vse te knjige bodo sežgane na grmadah in nemški narod bo rešen!

Belgrajski proces proti dr. Mačku končan

Vodja hrvaških kmetov mora čakati na sodbo do sobote

Belgrad, 26. apr.—Obravnavo proti dr. Vladimiru Mačku, voditelju kmečke stranke na Hrvaškem, ki je bil obtožen veleizdaje, je bila končana v dveh dneh. Sodišče za zaščito države objavi sodbo prihodnje sobote.

Dr. Maček je v svojem zagovoru večeraj dramatično apeliral za svobodo Hrvaške. Med drugim je rekel: "Hrvatsko ljudstvo hoče svobodo. Jaz sem deloval za dosego te svobode. Če je to zločin, naj me sodišče obsodi."

Glavna točka v obtožnici proti dr. Mačku je manifest, ki ga je obtoženec podpisal zadnje jeseni in ki zahteva, da se revidira dogovor iz leta 1918, na podlagi katerega so zastopniki Srbov, Hrvatov in Slovencev formirali Jugoslavijo.

Včeraj so pred sodnim poslopjem delili letake, ki so vsebovali napad na proces. "Ta proces je politična persekucija, ki je sledila po dolgi vrsti terorističnih činov proti vsemu ljudstvu", je tiskano v letaku.

Kakor poročajo, so te letake izdali arbski radikali, demokratje in zemljoradniki.

Federacija zahteva šest milijard za javna dela

Washington, D. C.—Delegacija, katero so tvorili William Green in drugi uradniki Ameriške delavske federacije, je predložila predsedniku Rooseveltu svoj program javnih del, ki naj bi ublažil brezposelnost. Izvajanje tega programa bi stalo vlado do šest milijard dolarjev, kar po mnenju uradnikov ni previsoka vsota. Načelnica zveznega delavskega departmента Frances Perkins, ki je spremljala delegacijo, ko se je oglašala pri predsedniku, je pozneje izjavila, da bi vlada lahko takoj a-propriirala za gradnjo javnih projektov do tri milijarde dolarjev, ako bi kongres odpravil nekatere legalne zapreke, ki ovirajo izvajanje programa javnih del.

ŠPANSKA KRIZA ZARADI OBČINSKIH VOLITEV

Opozicija zahteva demisijsko vlado, toda Azanov kabinet noče nič slišati o tem

Madrid, 26. apr.—Včerajšnja seja španskega parlamenta je bila zelo viharina. Republikanska opozicija, sestojeca iz raznih skupin desničarskih liberalcev, je zahtevala, da vlada Manuela Azana poda ostavko, kajti španske občine so ji dale nezaupnico, ko so porazile njeno kandidatsko listo zadnje nedelje. Azana je pa odgovoril, da vlada ne bo resignirala, ker ni odgovorna "gnilim klerikalnim in monarhističnim občinam".

Poraz vlade se pripisuje šenskim glasovom. Ženske so zdaj prvič volile v Španiji in večinoma so volile proti vladi. Vse republikanske stranke so dobile dve tretjini mandatov in a tem so občine podpre republiko, ampak socialisti in republikanski levicariji, ki vodijo vlado, so ostali v manjlini.

Opozicija zahteva, da morajo socialisti iti iz vlade in vse socialistične reforme morajo prenehati, češ, da Španija še ni zrela za radikalno socialno zakonodajstvo. Socialisti imajo 118 poslancev v parlamentu, dočim je vseh poslancev 470. Številčno so socialisti najmočnejši v zbornici, kajti vse druge stranke so zelo razdrobljene.

Občinske volitve so bile ponekod krvave; pet oseb je bilo ubitih. Anarho-sindikalisti v Barceloni groze s generalno stavko.

Terorizem tekstilnih maglajev na jugu

Kompanijski najeteži rabijo fašistične metode proti delavskim organizatorjem

Raleigh, N. C.—Openšararski tekstilni tovarnarji so otvorili kampanjo terorizma proti delavskim organizatorjem s namenom, da ubijejo unijsko gibanje, ki je prišlo dobičvati zalombo pri iskoriščanju delavcev.

I. M. Richie, tajnik centralne delavske unije v High Pointu, v bližnjem tekstilnem mestu, je bil ugrabljen in odpeljan na samotni kraj mesta. Tam so ga kompanijski najeteži silovito pretepli in mu potem s silo vili kvart ricinovega olja v usta.

Vilvanje ricinovega olja je običajna metoda italijanskih fašistov, ki trpinčijo nasprotnike Mussolinijevega režima. Kot kaže Richiejev slučaj, so tekstilni tovarnarji na jugu začeli posnemati italijanskega diktatorja v boju proti delavskim organizatorjem.

Richie je spoznal enega od teroristov in zapomni si je tudi številko avtomobila, v katerem so ga kompanijski najeteži odpeljali zunaj mesta. Te informacije je Richie izročil avtoritetam, toda te niso doslej podvezle še nikake akcije proti teroristom, ker se boje tovarnarjev.

Predsednik državne delavske federacije zahteva od državnih oblasti akcijo, da prejmejo krivci zasluženo kazen.

Lastnik restavracije na reliefni listi

Chicago.—Te dni je policija odkrila, da je K. S. Papoutais, lastnik Busy Bee restavracije, 1209 W. 60th st., na listi pomožne komisije in prejema živila ter premog. Policija zdaj poizveduje, kako je lastnik restavracije prištet med brezposelne delavce.

Potres usmrtil 119 oseb

Otok Cos, Egejsko morje, 26. apr.—Do danes so našli 119 oseb mrtvih in 600 ranjenih na Dodekanezih in drugih Egejskih otokih vled potresa zadnje nedelje.

"Generalni štab" Rooseveltove gozdarske armade: Robert Fechner (levo), podpredsednik unije strojnikov, je vrhovni poveljnik armade gozdarjev in z njim sta poljedelski tajnik Wallace ter major Stuart, glava federalnega gozdnega biroja.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASNIK IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE PODPORNE JEDNOTEOrgan of and published by the Slovene
National Benefit SocietyNaročnina: za Zdravne drave (liven Chi-
cago) in Kanado \$6.00 na leto, \$9.00 na pol
leta; \$12.00 na četrt leta; za Chicago in Cice-
ro \$7.50 na leto, \$11.25 na pol leta; za in-
ovestivo \$9.00.Subscription rates: for the United States
(except Chicago) and Canada \$6.00 per year,
Chicago and Cicero \$7.50 per year, foreign
countries \$9.00 per year.Cene glasov po dogovoru. — Rokopisi se ne
vračajo. — Advertni rate on agreement. — Manu-
scripts will not be returned.Naslov na vas, kar ima stik s listom:
PROSVETA
1687-49 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS.

138

Datum v oglasu, na primer (March 31,
1938), poleg vsakega imena na naslovu po-
meni, da vam je s tem datumom potekla
naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se
vam list ne ustavi.

Domač drobiž

Rojak umrl

Pittsburgh, Pa. — Dne 24. a-
prila je umrl nagle smrti v bol-
nišnici Mihael Bonete, star 47
let in doma iz Primorja. Imel je
mesečno in prodajalno z gro-
barstvom in našim rojaki so
ga radi imeli.

Pisma na pošti

Chicago. — Na glavni pošti
imajo pismo sledeči naslovniki:
Marija Antolovič (No. 504),
Viktor Barič (No. 505), Gašpar
Birk (No. 506), Anton Grubi-
šič (No. 521) in Andrej Jurek
(No. 524). Za pismo je treba
vprašati pri oknu "Advertised
Mail" in povedati omenjeno šte-
vilko.Delegatje za kontinentalni
kongresLatrobe, Pa. — Westmore-
landska federacija društev SNPJ
je na svoji seji 23. t. m. izvolila
dva delegata za kontinentalni
kongres v Washingtonu, D. C.
Izvoljena sta Rudolf Zornik iz
Hermineja in John Fradel st. iz
Latrobe. Socialistični klub v
Latrobe je pa izvolil Johna Fra-
dela ml. za delegata.Italijan De Pittros se je ustre-
li zaradi brezposelnosti. Slovák
Lawrenz je tudi izvršil samomor
v mestni hiši, kjer je bil zaprt
čez noč, ko so ga pobrali pijane-
ga na ulici.

Rojak pogorel

E. Worcester, N. Y. — Dne
24. aprila je tukajšnjemu sloven-
skemu farmarju Jožefu Roster-
gartu zgorela hiša. Škoda je le
delno, niti za polovico, krita z
zavarovalnico. Kaj je povzročilo
požar, še ni znano. Vsi tukajš-
nji Slovenci obkazujejo Roster-
gartu to nesrečo.

Podlegla zastupljenju

Cleveland. — Rose Seršen,
roj. Gerbec, stara 26 let, je umr-
la za zastupljenjem krvi, ki se
je pojavilo, ko si je dala izdreti
zob. Rojena je bila v Clevelan-
du in zapušača moža, starše in
brata.

Smrt v starem kraju

Cleveland. — Jos. Baznik je
prejel vest, da mu je v Gornji
Pirščici pri Kostanjevici umrl
oče Janez Baznik, star 81 let. V
Clevelandu zapušača dva sinova.Kongresnik urgira formiranje
splošne farmar-delavske strankeSt. Paul, Minn. — Ernest Lun-
deen, farmar-laborist, ki se je v
nizki kongresni zbornici odločil
boriti proti demokratski zakono-
daji glede znižanja plač plač
federalnim nameščencem in pen-
zije veteranom, pravi, da je se-
daj prišel čas za formiranje
splošne farmar-delavske stranke.
On vidi v stavkah farmar-
jev proti nizkim cenam splošno
revolto proti starima stranka-
ma. Gibanje, ki ga vodi National
Farmers Holiday asociacija, se
je razširilo na vse agrarne dr-
žave, kar kaže, da farmarji ne
zaupajo Rooseveltovi admini-
straciji. Lundeen je izjavil, da
mu je Liga za neodvisno politič-
no akcijo obljubila kooperacijo
pri formiranju splošne farmar-
delavske stranke.Devet uradnikov zavarovalne
druške obtoženihChicago. — Devet uradnikov
Security Life Insurance Co.,
Northern States Life Insurance
Co. in drugih pridruženih druš-
ev je bilo v torek obtoženih, da so
poneverili \$1,700,000.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz raznih krajev

V nedeljo je "Savin" koncert

Chicago. — Živa slika v pro-
slavo mednarodnega delavskega
praznika Prvega maja bo za-
ključna točka prvega dela Savi-
nega koncerta prihodnje nede-
lje, 30. aprila, v CSPS dvorani.
Slika "Zivel Prvi maj!" bo s pe-
tjem "Socialistične koraknice."
V otypriteni pesmi "Slava delu"
pa je lirski orisan ves razredni
boj in vklešano stremiljenje de-
lavskega razreda po svobodi. O-
be točki bosta prvič izvajani na
našem delavskem odru v Chi-
cago.Ostale zborove skladbe v pr-
vem delu koncerta — "Dobro ju-
tro," "Nazaj v planinski raj" in
"Jutranja" — so med najlepši-
mi slovenskimi kompozicijami.
Zbor upa, da jih bo izvajal v
zadovoljstvo občinstva.Za drugi del pa je Savin pe-
vovodja Jakob Muha priredil
spevoigro "V gostilni pri Šmen-
tu." V ta venček je vpletel 18
daljših in krajših pesmic. Go-
stilničarja "Šmenta" bo igral
Miško, ki je rojen humorist, po-
sebnost na odru se vselej dobro
odreže. Kot gostilničar je njegov
edini cilj, da gostom čim boljše
postreže ter jih zabava. V nje-
govi kapljici tudi gostje najde-
jo uteho za njih pevsko dušo, ki
se končno izlije v "Vinaki" sdr-
avici. Savini upajo, da bo tudi ta
spevoigra ugajala občinstvu, kot
so vsi slični prizori na preteklih
koncertih.Pred našim občinstvom bo na
tem koncertu in prvomajski pro-
slavi prvič nastopil Maynard C.
Krueger, profesor ekonomije na
čikaški univerzi. Daš je mlad,
je že zapisan med tiste profe-
sorje, ki bolj težko najdejo me-
sto v kapitalističnih višješolskih
institucijah. Radi svojih delav-
skih in socialističnih nazorov je
pred let izgubil službo na nekem
kolegiu v srednjem zapadu.
Krajši govor bo imel o sedanji
revolucionarni dobi, ki ruši ste-
bre sedanjega reda, in o zgodo-
vinski nalogi delavstva. Njegov
govor bo podoben za slehernega.
V slovenskem jeziku bo govoril
o pomeni Prvega maja Frank
Zaitz, urednik Proletarca. Tudi
njega je prijetno poslušati.Občinstvo vabimo, da pride na
ta koncert in prvomajsko pro-
slavo v čim večjem številu. Pro-
slavimo naš mednarodni delav-
ski praznik v večjem številu
kot kdaj prej! Koncert se
prične ob 8. popoldne — daylight
saving time. Kdor še nima vstop-
nice, jo lahko rezervira telefo-
nično: Rockwell 2864 in prihrani
25 centov.Za ples bo po programu igral
Kochvarjev orkester.

Odob.

Iz mojih zapiskov

Milwaukee, Wis. — "Resolu-
cija proti delitvi Jugoslavije".
Naš vodilni "rodoljub" je pred-
ložil to čudno zver na seji direk-
torja Slovenskega doma.Ta "delitev" predstavlja sicer
samo del lepih, toda neizvedlj-
vih načrtov Mussolinija in Hit-
lerja, ki delata račune brez krč-
marja, toda za "rodoljuba" je že
to zadostovalo, da nahrbtni še
eno blamažo organizaciji Slove-
nskega doma.Resolucija naj bi bila posla-
na takoj v Washington, "da bi
jo čital poleg predsednika Roo-
sevelta tudi MacDonalda." —
Direktorji S. D. so po mnenju
naših treh kraljevašev in vodil-
nega "rodoljuba" torej tako gro-
zno naivni, da bi pošli tudi tak
bluf.Mr. S. ni prav nič upošteval
dejstva, da je sveda med Nem-
čijo in Italijo samo običajni fa-
šistični bluf brez vsake konkret-
ne podlage. Niti ni upošteval
dejstva, da bi v slučaju reane
nevarnosti nastopa proti mali
ententi morali nastopiti vsi pri-
deti narodi potom organizirane-
ga in vse sile obsejajočega delo-
vanja in da bi se imenovana or-
ganizacija samo blamirala s ta-
kim korakom.Za "rodoljuba" je bilo mero-
dajno samo to, da pokane svo-
jo lojalnost napram jugoslovan-
skemu režimu nasilja, ki sam v
prvi vrsti cepi, slabi in sistem-
atično uničuje tisto Jugoslavijo,
ki bi bila pod vsaj deloma pa-
metno vlado lahko edinstvena,
močna in trdna.Človek se pri takem blufanju
nehote vpraša, koliko stane be-ogradski režim, da si ohrani a-
li vsaj skuša ohraniti "lojalnost"
tistih 250 naročnikov rodoljub-
vega lista.Kako vnet je S. za "edinstve-
no" Jugoslavijo, priča pač prav
jasno njegov napad na direktor-
ja Šostaricha, kateremu je vrzel
v obraz, obenem, ko je kvačil o
"edinstveni" Jugoslaviji: "Se-
daj nam bo pa en Hrvat kaj pri-
povedoval!"Toda baš ta Hrvat je toliko iz-
zobražen in dalekoviden, da je
odprto nastopil proti temu blu-
fu egoističnega patrijota.Direktorjem pa vsekakor gre
priznanje, da so sprevleli neod-
kritosrčnost in sebične cilje treh
ali štirih kraljevašev in glasova-
li z ogromno večino proti take-
mu reševanju sedaj tako straš-
no "edinstvene" Jugoslavije.Najbolj čudno pri vsaj tej ko-
mediji pa je dejstvo, da ti naši
kraljevi petoljci ne protestira-
jo tam, kjer bi bil protest res
potreben, namreč proti katoliški
hierarhiji, ki se je prodala fašiz-
mu kot čisto cenena prostitut-
ka in s tem napravila občajno
veliko uslugo bankrotiranemu
kapitalističnemu sistemu.Ne, ti gospodje, katerim je
narod tako pri srcu, ne vidijo po-
trebe protestiranja tam, kjer se
vse reakcionarne sile združuje-
jo za rešitev propadajočega dru-
žabnega reda. Ne vidijo potrebe
nastopa za obrambo pravic de-
lovnega ljudstva, ne, ampak ži-
titi gnlo dinastijo in nesposob-
no, tiranako vlado, ki davi naš
narod, to se jim zdi potrebno in
patriotično.S. je v svojih napadih na Šos-
taricha rekel med drugim: "Ti
čakaš, da bodo iz Chicaga zahte-
vali take proteste", zakaj je se-
veda dobil primeren odgovor.Povedalo se mu je, da je "Chi-
cago" deloval za resnično ujedi-
neno Jugoslavijo, to je za ju-
goslovanako federativno delav-
sko republiko, davno predno se
je rodoljub uril v hlapčevakem
patriotizmu v ljubljanskih ka-
varnah.Obenem pa naj bo tukaj pove-
dano, da se socialisti prav nič ne
brigamo za to nevarnost deli-
ve Jugoslavije, ker za delavce in
kmete pomeni vsaka kapitalisti-
čna vlada samo nasilje in krivi-
ce.Mi se zavedamo, da so vse te
mahinacije fašistov na eni in
francoskega bloka na drugi str-
ni samo del obupnih poskusov
za rešitev propadajočega in že
davno na smrt obsojenega siste-
ma.Socialisti delujejo in bodo de-
lovali nemoteno dalje za ujedi-
njenje svetovnega proletariata
v eno mogočno armado, zaveda-
joč se, da edino tem potom, po-
tom skupnega nastopa medna-
rodnega, razredno zavednega
proletariata bo še le mogoče re-
šiti vsa ta pereča politična in
gospodarska vprašanja ter vp-
staviti red, mir in pravične raz-
mere. — Spariak. .

Proslava delavskega praznika

Milwaukee, Wis. — Socialisti-
čna klub št. 37 in 180 JSZ po-
zivata vse zavedne in napredne
delavce in delavke obeh naselbin,
da se udeležijo skupne proslave
Delavskega praznika, ki se bo
vršila sredi mesta. Naša skupina
se bo zbirala pred S. S. Turn
dvorano točno ob 1. uri popo-
ldne; od tam bodo udeleženci ko-
rakali skupno do okrajne pala-
če, odkoder se bo razvila povor-ka po mestu. Po končani povor-
ki se vrnemo skupno v S. S.
Turn dvorano, kjer se bo takoj
na to začel program naše lastne
proslave.Zvečer se bosta vršili dve
kratki predstavi, ena v sloven-
skem, druga v angleškem jezi-
ku. Slovenski diletanti bodo u-
prizorili kratko enodejanko "Za
delavčeve žulje", katero je spi-
sal urednik Proletarca, Frank
Zaitz, angleški diletanti, člani
našega kluba, pa kratko sliko
"They Found Themselves".Pred igro bo govoril westali-
ki župan Baxter; nastopil bo tu-
di Naprej in zapel par delavskih
pesmi. — Publikcijski odbor.

Proslava Delavskega praznika

Springfield, Ill. — V nedeljo
30. aprila priredi tukajšnji klub
JSZ št. 47, veselico s šaloigro
v dveh dejanjih, "Trije ptički,"
s petjem. Vršila se bo v SND,
pričetek ob 8. zvečer. Obenem
bomo praznovali delavski praz-
nik Prvi maj, ki ga vsako leto
praznuje zavedno delavstvo vse-
ga sveta. Vabljeni ste od blizu
in daleč — iz Girarda, Virgna
in Auburna. Vstopnina za pare
35c, za posamezne moške 25c.
Igral bo Gorškov orkester. Od-
bor je pridno na delu, da pripr-
vi vse potrebno. Na svidenje v
nedeljo! — John Ocepok.

Poročilo detroitske "Svobode"

Detroit, Mich. — Vsakemu je
znano, da so delavske razmere
skrajno slabe v Detroitu. V sla-
bih razmerah pa človek potre-
buje vsaj malo razvedrila. Po-
trebno in koristno razvedrilo
nam nudi pevski zbor "Svobo-
da", ki je odsek kluba št. 114
JSZ. Detroitski naselbini je ta
zbor dobro znan, ker je v pro-
slasti dal na oder že marsikaj
resnično dobrega razvedrila.Zimska sezija je že pri koncu.
Zbor "Svoboda" je to spomlad
dal priliko drugim sličnim usta-
novam, da prirejajo svoje kon-
certe in je svoj običajni pomla-
danski koncert opustil. Kljub
temu pa se redno vršijo pevске
vaje, namreč za "Moonlight
Picnic". Takrat bo naš zbor pri-
redil svoj koncert, in sicer dne
1. julija. Vse koncertni program
se bo vršil na prostem na Trav-
nikarjevi farmi, 11 Mile & De-
quindre rd.Naprosena so vsa društva in
zbori ter klubi, da upoštevajo
ta datum in da ne prirejajo svo-
jih zabav dne 1. julija. O našem
koncertnem programu bo pra-
vočasno poročano pozneje. Za
odbor pevskega zbora "Svobo-
da": J. Spendal, M. Jurca, J.
Berliog, A. Naprudnik.

"Nagelj" gostuje v Centerju, Pa.

White Valley, Pa. — Prospe-
riteta je za ogrom, nam pojejo
kapitalistični listi že zadnja tri
leta. Koliko časa nam bodo še,
je vprašanje, na katero nam ne
more dati noben strokovnjak po-
voljnega odgovora. Kljub de-
presiji pa naš dramatični klub
"Nagelj" v Exportu še živi. Da
pa ne zaspimo od dolgočasje, bo
uprizoril na 29. aprila v Centru,
Pa., dve šaljivi igri, ene angle-
ško, drugo pa slovensko, tako
da bo zadovoljil mladino in od-
rastle. V angleščini bo uprizor-
jena igra "Kissing the Wrong
Girl," v slovenskem jeziku pa
"Mutasti muzikant." Po progra-
mu bo ples in prosta zabava.
Igral bo izvrsten orkester. Zato
vabi klub vse naše stare prija-
telje in rojake iz bližnje okolice,
da se v velikem številu udeležite
te zabave, ker bo tudi naše član-stvo radevoljno povrnilo z ude-
ležbo na drugih društvenih ve-
selicah in piknikih. Vstopnina
je samo 25c za osebo. Prireditel-
se vrši v soboto 29. aprila v slo-
venski dvorani na Center, Pa.
Pričetek ob 7:30 zvečer. Smeha
bo na koše. Na svidenje v sobo-
to 29. aprila!

Mary E. Galičič.

Dve komediji

Center, Pa. — Tukaj v našem
Slovenskem domu bo uprizorilo
dramatično društvo iz Exporta,
Pa., 29. aprila zvečer dve zani-
mivi igri, eno v slovenskem je-
ziku, "Mutasti muzikant," dru-
go pa v angleškem, "Kissing the
Wrong Girl." Kakor mi je zna-
no, sta obe igri zelo zanimivi,
tako da upam, da ne bo nobene-
mu žal, ako pride v Slovenski
dom na Center na 29. aprila. Pa
to še ni vse. Po igri bo ples. I-
grala bo izvrstna godba iz Brad-
docka, Pa. To bo v zgornji dvo-
rani, v spodnjih prostorih pa bo
prigrizek s pijačo. Vstopnina za
vse to bo samo 25c. Začetek ob
8. zvečer. Na svidenje 29. aprila!
Anton Erzen.

Zanimiva igra

Cleveland, O. — Dne 30. a-
prila priredi klub Danica zani-
mivo igro "Mat in sin." Ta igra je
nekač nova in je v rokah sprot-
nega vodstva in igralcev, tako
da bo obilo zabave za vse. Po
igri bo ples in prosta zabava.
Postrežba bo izvrstna v vseh o-
birih. Vstopnina je jako nizka.
Pričetek ob 7:30 zvečer v JDND
na W. 130th st in Magavan ave.
Na svidenje! — F. Mlakar.

Zidanski spet na potovanju

Pittsburgh, Pa. — Že več te-
dnov se nisem oglašil v Prosveti,
medtem pa sem dobil mnogo
vprašanj, zakaj se več ne oga-
šam v Prosveti in zakaj več ne
obiščem slovenskih naselbin. V
domačem drobižu je bilo poro-
čano, da so me na 1. aprila na-
padli trije črnci in me oropali.
Vzeli so mi okrog 20 dolarjev in
žepno uro ter me ustražovali.
Ves prestrašen sem se napotil k
priateljem, ki so mi priskočili
na pomoč, tako da sem lahko
prišel domov v Sharon, kjer sem
ostal do 17. aprila.Letošnji 1. april mi bo ostal
v dolgem spominu, posebno pa
še zato, ker sem bil dotičnega
dne ves dan nesrečen. Bil sem
brez jedi in na poti mi je nekdo
ročni kovčec zamenjal, v kate-
rem sem imel potrebne stvari,
ki jih rabim na potovanju. Čez
pet dni sem dobil kovčec nazaj,
upravnništvo Prosvete mi je pa
poslalo nov imenik naročnikov,
tako da sem spet lahko šel na
potovanja.Na 18. aprila sem bil v Uni-
versalu in Centerju, kjer sem
dobil tri nove naročnike, neka-
teri pa so kljub slabim razme-
ram naročnino na Prosveto po-
novili. Na 19. aprila sem obiskal
Johna Smrekarja, ki mi je dobro
postregel, v Pittsburghu pa sem
dobil dva nova naročnika. Ne-
kateri mislijo, da bi jih gotovo
vrag vzel, če bi čitali delavski
list. Društveni tajnik John Ben-
mi je dal vse naslove rojakov,
ki niso naročeni na Prosveto. U-
pam, da jih je med njimi še do-
sti, ki so naprednega mišljenja.Dne 20. aprila sem se ustavi-
l v naselbinah Broughton, Lib-
rary in Coverdale. Uspeh ni bil
sajen, gostoljubnost naših ro-
jakov pa se je pokazala kot vse-
lej. Posebna hvala za to gre Fer-
lichevi in Dolenčevi, za pihre in
drugo. — Odpotoval sem v okrajWestmoreland, se ustavi v
miniju št. 1, Irwinu št. 3 in
sečil slovenske domačije. Na
kinja Stern je ponovila celo
naročnino. Pri Smolicherju
ostal ves dan, kajti delava-
kar naprej. Naslednji dan
pa kljub slabemu vremenu
v Hermine št. 2. Rojake
micheva in Ruparjeva sta
vili naročnino, potem sem
odpotoval na Yukon. Vrem-
bilo še vedno slabo.Pregovor pravi, da kar
zamudi, nikdar več ne
To je res, zato pa sem še
lo za naročniki. V naselbi-
kon se ne dela že par let,
temu pa so rojaki veselili
zvesti naročniki na Pro-
Tudi socialistični klub so
kratkim ustanovili, zakaj
gre vas čast. Hvala vsem
za prijaznost in naklonje-
mojem poslu. — Iz Yukona
je pot peljala v naselbine
ridge. Vse te naselbine su-
kal v enem dnevu, kar je
cej. Preočill sem pri Lian-
zakaj jim bodi topla
Nekateri so na Claridge v
vili naročnino. Na belo
sem bil na Ambridge, kjer
bil gost Tekstarjeve družine,
teru mi je že dosti stori-
nobena ne toliko, razen
gospodinjne. Tudi pri
vih sem bil deležen gost-
Hvala njim, Jermanovim,
dekovic in vsem drugim!
Anton Zidanič

ZADNJI ČAS

Nemški profesor Lassar
pred leti slovel kot prvi
teta za kožne bolezni. Bolni-
truma prihajali k njemu
iz tujemstva. Razen tega
miel razsežno koresponden-
ti manj premožni ljudje si
mogli privoščiti dolga po-
nja.Profesor je nekoč pre-
smil od bolnika na delu.
je, da so mu ispadli skro-
sje in ga je prosił pomoči,
sar je proučil bolezen, na-
zdravila in bolnika opogumi-
ročil mu je; naj vsak me-
šije po en las, da bo
lahko sklepal o poteku
Bolnik je pošiljal laze tri
de. Cetrto pismo je imelo
vsebino: "Blagorodni
profesor! Pošiljam zraven
ben las in vam moram la-
rofiti, da je to zadnja po-
tev. Ta las je namreč
ga sem bil v stanju odlo-
moji lobanji. Izvolite op-
mojo globoko zahvalo in
odličnega spoštovanja".
Lassar je sam otel to zgo-
zabljajna v svojih sp-
Prislati je treba, da bi
teri zdravnik rajši zamolči
neuspeh.

MEDICINCI O SMRTI

Večina ljudi se boji sm-
menijo, da jih ob zaključ-
ljenja čaka še trd boj.
zdravnik ima drugo
zdravnik ve, da večina
mr, ne da bi se zavedal
pa smrti. In jasno mu je
o "kakšnem" smrti
sploh ni govora. (OskarČe bi imel še toliko
be-mogel držati pero, ki
uporabiti; zato, kako
in prijetna je smrt.
Hunter na mirniški post-Strah pred smrtjo je po-
nepotreben. Nihče ne dobi
je smrti. Kadar umre, ni
več živ. Preden nar-
bove, nas dobitno napa-
bitje ubegne kakor v
drug čas in drug prostor.
den je smrt oprostil
ne organe njihove nalga-
Ludwig Schleich.

AFORIZMI

Največja nesreča je, da
dajo ljudje več na besede
dejanja. Nič manj tragi-
ni, da govore navadno je
niso upravičeni sklicevati
dejanja.Življenje je najvišji
česar se pa ne zavedajo
ji, ki hočejo diktiratiŽivljenje ne more biti
od ljudi.Beseda, ki se ti zdi
je navadno prazna.Kogar ne odpravi delo,
soben svetli.

Znojne delavnice se vra- čajo

V. V. DAYTON, C.

lo. Pa vendar je šla vest po vetu.

Smrtna nesreča. — V Zagorju b Savi se je smrtno ponesrečil pokojni kurjač nekdanje stelarne, 68-letni Anton Marn. Šel je sekati preklje na strm hrib Ribel, kjer pa mu je apodranilo ter je je skotalil kakih 40 metrov navdol. Nekdo je opazil nesrečo, svojega stanovanja v dolini, a je hitel s sosedi na pomoč, a je našel Marna že v zadnjih izhlajajih. Preden je dospel zdravnik, je bil Marn že mrtev. Bil je zaposlen v steklarni okrog 45 let in je bil upokojen šele, ko so zaporako steklarno pred nekaj leti stavili.

Ruski begunec pod vlak. — V Hrastniku je končal svoje življenje pod vlakom rudniški službenec, ruski begunec Miloš De Lazari. Baje je bil v carski vojski podpolkovnik in je z ostanki Franglove armade prišel v Jugoslavijo, kjer je v Ljubljani tudiral in postal jamomerec. Dojel je nato službo v hrastniškem rudniku. V Rusiji je pustil ženo in sinčka, ki se je rodil po njegovem odhodu na vojno. V Hrastnik pa je svedel, da se njegova žena drugič poročila v domnevi, da je De Lazari v vojni padel. Toda je zelo potrilo in obolel je na dveletih. Kasneje je zbolel na jetlici in se zdravil v vurbërškem sanatoriju za Ruse. Lanf so ga reucicirali, potem pa ga vnoviè zasosilili kot èuvaja. Zadnje èase je prièakoval, da prideta k njemu mati in sinèek. Pred dnevi pa se ga je spet lotila bolezen, zmešalo je mu je vnoviè in morali so ga dati v obèinsko ubožnico za Savo. Prideljen mu je bil varuh. Ko pa je je ta 2. aprila zveèer za nekaj pipov odzdranil, je De Lazari pognenil iz ubožnice ter izgini v noè. Kasneje so ga našli na èezniški progi vsega razmesarjenega. Povozi ga je bil vlak.

Umoril starèa. — Posestnik Franc Bezjak, star 70 let, doma pri Sv. Urbanu pri Ptujju, je pred dvema letoma prodal svoje posestvo nekemu Zorku, izgovoril pa si je v hiši kot in hrano do smrti. Pogosto se je stavec prièezval, da je potrežba slaba in da strada na nekdanjem svojem posestvu. V soboto 1. aprila pa se je Zorkov 17-letni slaboumni sin Anton vrnil pijan domov ter na lepem napadel z nožem starca, ki mu je prizadel 17 hudih ran po vsem telesu. Veè ran je bilo smrtnonevarnih in je stavec kmalu izkrmavel. Slaboumnega morivca so èe vsega okrvavljenega zjutraj aretirali orožniki.

Smrt starega Amerikanca. — V Luèeèki vasi pri Polèanah je živel 60-letni mizar Simon Leskovar, ki je živel dolgo vrsto let v Ameriki. Pred dnevi je odšel v Novo vas pri Slov. Bistrici, kjer je izvršil neko mizarako delo. Ko se je èez nekaj dni vraèal domov, je zabredel v temi v potok ter utonil.

Èe kdo zapusti kaj obèini. — V Sremski Mitrovici je umrl tajnik nekdanje èeželne vlade za Bosno in Hercegovino Gjorgje Manigodiè. V starih letih se je bavil z urami, jih zbiral, preiskoval in urejal v zbirko. Ko je zdaj umrl, je zapustil veliko zbirko èepnih in stenskih ur vseh

Vprašanje: Prišel sem zakonito v Združene države, namreč l. 1920 in mi je točno znano, kdaj in s katerim parnikom sem prišel. Prišel sem pa s pasportom, izdanim mojemu bratu, ki je še vedno v starem kraju. Iz tega razloga pravijo mi, da moram legalizirati svoje bivanje. Ali je res potrebno, da prosim za registracijo svojega prihoda?

Odgovor: Ker sami priznavate, da niste prišli pod svojim praviim imenom, bo naturalizacijski urad zahteval, da legalizirate svoje bivanje, predno prosite za naturalizacijo. Na ta način boste dokazali, da ste zares ona oseba, ki je bila pripuščena l. 1920.

Naturalizacija inozemskih veterancev

Vprašanje: Bil sem v ameriški vojski v teku svetovne vojne, ali po vojni sem odšel v stari kraj. Nisem nikoli prosil za naturalizacijo. Povrnil sem se v Ameriko l. 1926. Sedaj hočem postati ameriški državljani. Ali mi je treba prvega papirja?

Odgovor: Zakon, ki dovoljuje olajšano postopanje za naturalizacijo je bil podaljšan do 24. maja 1934. Lahko prosite takoj za naturalizacijo brez prvega papirja. Zadostuje, da vaš prihodek dokazate dveletno bivanje v Združenih državah. Ker pa ste prišli zadnjič po 5. maju 1924 potrebujete sprčevalo o prihodu (certificate of arrival).

Posledice naturalizacije za ostale članke družine

Vprašanje: Kmalu postanem ameriški državljani. Živim tukaj z dvema sinovoma, od katerih je eden 18 in drugi 23 let star. Moja žena in dve hčerki, 14 oziroma 16 let stari, so še vedno v starem kraju. Kateri otrok postane po meni ameriški državljani? Kje bi lahko o tem čitali?

Odgovor: Vaš mlajši sin postane ameriški državljani, ako postanete ameriški državljani, predno bo on 21 let star. Kar se pa tiče starejšega sina, on mora sam prositi za ameriško državljanstvo kakor vsak drugi. Če vaši hčerki postaneta avtomatično ameriški državljani, ako bosta pripuščeni v Združene države za stalno bivanje, predno sta 21 let stari. Ako želite več informacij v tem pogledu, najдите razlaganje o tem in enaki vprašanjih v brošuri "How to Become a Citizen of the United States", izdani od Foreign Language Information Service, 222 Fourth Avenue, New York City. Knjižica stane 26 centov.

Zapor v civilnih pravnih

Vprašanje: Ali more biti toženec v tej deželi aretiran na podlagi tožbe v civilni sodnici?

Odgovor: Splošno pravilo je, da dolжник ne more biti zaprt na enostavnega razloga, ker ne more plačati. Zakoni večine držav določajo aretacijo toženca v civilni pravdi pod gotovimi pogoji. Na primer v 17 državah, vključno s Californijo, Illinois, Massachusetts, New Jersey in Wisconsin, je zapor dovoljen, ako ima toženec namen zapustiti državo ali odstraniti svojo lastnino. V državah Michigan, Pennsylvania in New York more b

Razveljavljanje državljanstva
 papirja
 Vprašanje: Lani sem postal ameriški državljan. Sel sem v Kanado radi poala, ali reklj so mi, da, ako ostanem tam več kot šest mesecev, nastane nevarnost, da mi razveljavijo državljanški papir. Ali ni res, da naturalizirani ameriški državljan sme ostati dve leti v rojstni deželi in pet let v vsaki drugi inozemski državi, ne da bi se izpostavil nevarnosti, da zgubi ameriško državljanstvo?
 Odgovor: Res je, kar se tiče naturaliziranih državljanov, ki imajo državljanški papir že pet let. Ali, ako nekdo dobi državljanški papir in se tekom petih let potem preseli v inozemstvo, da tam stalno biva, more njegovo državljanstvo biti razveljavljeno, češ, da je dobil svoje državljanstvo pod pretveto (fraudulentno), kajti, ko je zaprosil za naturalizacijo, je izjavil, da namerava bivati za stalno v Združenih državah. Ako hočete ostati v Kanadi dlje časa, je najboljša, da se podate na ameriški konsulat, kjer izjavite, daimate namena ostati za stalno v Kanadi, marveč da se hočete povrniti v Združene države.
 Državljanstvo Indijancev
 Vprašanje: Čital sem nekje da Indijanci niso ameriški državljanji. Kako je to?
 Odgovor: Bilo je temu takokar se tiče nekaterih indijanskih plemen, do 3. junija 1924. Tega dne je kongres podelil ameriško državljanstvo vsem Indijancem, rojenim v Združenih državah.
 Starost za poroko
 Vprašanje: V kaki starosti je dovoljena poroka brez privoljenja staršev?
 Odgovor: Poročni zakoni v posrednih državah so različni. V večini držav mora moški biti vsaj 18, predno se sme poročiti brez privoljenja staršev. Ali imam tudi mnogo izjem. Na primer v državah Indiana, Michigan, South Carolina mladeniči, 18 let stari, se smejo poročiti brez privoljenja staršev. Na drugi strani v državah Connecticut, Florida, Pennsylvania, Rhode Island, Virginia in v mnogih drugih se zahteva celo od ženske da mora biti vsaj 21 let stara. V državah Indiana, North Carolina in Tennessee dekle, 16 let staro, se sme poročiti brez privoljenja staršev.
 Narodnost ameriških predsednikov
 Vprašanje: Katerega pokoljenja so bili predsedniki Združenih držav? Ali je res, da je nek ameriški predsednik začel svojo kariero kot krojač? Teme zanima, ker sem sam krojač.
 Odgovor: Od 32 ameriških predsednikov jih je bilo 18 angleškega izvora, šestorica je bilo škotsko-irskega, dva škotska pokoljenja. Jefferson je bil Velš, Hooverjevi predniki so bili Švicarji, Van Buren in Theodore Roosevelt, kakor tudi sedanjí predsednik, Franklin D. Roosevelt, sta holandske krvi.
 Predsednik, ki je bil nekdo krojač, je bil Andrew Jackson, ki je bil krojaški vajenec in pomolnik od 10. do 17. leta starosti. On je bil naj ponosnejši na svoj mladeniški poklic.—Pina.
 MALAJSKI PREGOVORI
 Gost ti bodi svet — zlasti če si uborožen.
 Če ti ponuja Kitajec roko, poglej najprvo, da-li ne drži druge za hrbtom.
 Ljubezen Malajke je kakopotovanje v pragost. Čim dal greš, tem lepši postaja. A ne obrneš in hočeš nazaj, opziš, da si izgubil pot.
 Belokožci mislijo, da so namogočnejše ljudstvo na zemlji. Kitajci imenujejo svojo deželo "deželo sredine". Vsa ljudstva so nalepljena po svoji domotini. V resnici je eno samo veliko ljudstvo na zemlji: to smo Malajci.

Washington, D. C. — (FP) — Znojne delavnice, institucija, proti kateri se je organizirano delavstvo uspešno borilo pred krizo, se vračajo. Delo nima skoro nikake vrednosti. Depresija je prinesla mezдне redukcije na debelo in ustavitev obrata v tovarnah in rudnikih. Ustvarila je ugodno polje za vrnitev znojnih delavnic.

Lakomni delodajalci trljajo z miserijo in kujejo iz nje profite. Delavci se morajo podvreči njihovim pogojem brez ugovora. Državne in mestne vlade so postale popustljive in ne enforirajo zakonov za zaščito delavcev, za katere so se slednji borili za njena desetletja. Zakoni o minimalni mezdii na minimalnem delovniku so postali krpa papirja. Posledica tega so znojne delavnice, ki se širijo v vseh državah, in ta strup se je dotaknil tudi strokovnih unij.

Poleg znojnih delavnic je prišel v veljavo jetniški kontrakt, ni sistem. Na podlagi tega sistema prodajajo državne oblasti dele kaznjencev za par centov na dan izkoriščevalcem. Za zidovi jetnišnic gradijo tovarne in produkti teh tovarn poplavlajo trge v tem času, ko milijoni delavcev pohajajo brez dela in prosijo kruha.

To dejstvo je žalosten komentar o ameriškem standardu in morali, kajti delavce mora iti v zapor ali pa v znojne delavnice, ako si hoče zagotoviti najnavadnejše življenske potrebbčine.

Mestna elektrarna spet znižala cene

Marshall, Mo. — Odbor za javna dela, ki upravlja mestno elektrarno, je ponovno reduciralo ceno elektriki za 18 odstotkov. To je že tretja redukcija cen zadnjih osemnajstih mesecev. Dasi odjemalci elektrike plačajo mnogo nižje cene kot v drugih krajih, kjer so javne naprave v privatnih rokah, je tukaj, kjer nja elektrarna napravila lanske leto nad \$20,000 profita.

Prekliče ratificiran v Wisconsinu

Madison, Wis. — Wisconsin je druga država, ki je ratificirala prekliče prohibicije. Ratifikacijska konvencija je zborovala 21. t. m. in njenih 15 delegatov med katerimi je bila ena ženska, je soglasno odobrilo 21. amendent zvezne ustave, ki odpravlja 18. amendent.

Reliefni delavci zastavkali

Madison, Wis. — Trideset delavcev, katere je uposil pomočni odbor na svojih projektih, je zastavkalo 24. t. m. za pet ur dela na dan in pet dni v tednu. Zdaj grelo osem ur in šest dni. Odbor je zagrozil stavkarjem, da jih vrže s pomožne liste.

Izprememba časa v Chicagu

Chicago. — Lokalni čas bi izpremenjen prihodno — nedeljo dne 30. aprila, kot običajno vsako leto. Kazalec na uri je treba pomakniti za eno uro naprej.

PREKLETO IGRE!

Kakor je bilo oglašano v srbski Prosveti, da se bo vršila igra HADICI pri družini Potojnska Juma Stev. 138, SNI v Canonsburg-Strabans, Penna. pod svastbeljo "Bode," se leto te potom prekleče in se igra ne vršila v nedeljo 30. aprila 1933. Kedar se bo igra vršila homo n znanili potneže v slovenskih listih. Vzrok preklica je, da igralca Agnes Košlitch UMEL, naglo umri! za operacijo na srcu. Ujjudno prošimo vas o činitivo, da vzamete to poročilo na znanje in ga upoštevate! Z družino Potojnska Juma Stev 138, SNI, John Troha, tajnik.

WALKER DENTON OFFICE
Ustanovljen pred 30 leti
CENE SO ZMERNE
Preiskava stanovj
Nagradi Davis prodajalca
v 2. nadstropju
stroga.

Novo pivo ni prineslo obljubljenе prosperitete, nekaj tisoč delavcev je pu je šlo na ulice. Na pred tovarno refrigeratorjev v Daytonu, O.

Tone Seliškar:

NASEDLI BROD

Roman v treh delih

— Da, je dejala tiho, tvoja žena bom!
Justin jo je objel in poljubil.
— Tako, otroka moja! je zaklical Dolinar, zdaj je sklenjeno! Šel je iz sobe in stopil na prag. Marta je dejala skrbno in zahtevajoče:
— Vso srečo vama želim! Zvesto je objela Ano.

Večerjali so spodaj v gostinjski sobi. Prižgali so veliko viševico petrolejke v lestencu, ki je gorela le ob prazniških dneh. Zategadelj je bila soba zelo spremenjena, ker je padala luč s stropa in so bile vse stene razsvetljene. Kadilo, ki ga je Marjeta žgala po hiši, se je razvelo po vseh kotih, za podobe so bili zatakneli smrekove vejice, na klavirju je stala porcelanasta vaza z jelkovim vršičkom, s katerega so viseli pozlačeni storžki, na omari je bilo dvoje vrst velikih zimskih voščenk in dve cinobrsko lisasti bučki z zelenima kopicama. Miza je bila pregrnjena z belim prtom. Ana se je oblekla v svetlosinjo obleko, ki jo je ob pasu tesno sklepala. Rokavi, sezajoči še malce preko zapestja, so bili obrobljeni z belimi čipkami, ki so dajale roki in prstom mičen izraz. Lase si je počesala globoko nad oči in si jih skodrala v rahle, valovite pramene, da je bila takole v tem kontrastu črnih las in bele polti zelo lepa. Justinu je na moč prijala njena postava, ki se je v dolgem krilu zelo povzdignila in jo je z očmi ljubimkal, ves zatopljen v čare svoje zaročenke.

Razgovarjali so se o poroki, določali dan in kraj ter govorili o vseh tisočerihih stvareh, s katerimi so zvezani taki dogodki. Torej bo poroka koj po novem letu. Povabili bodo samo Justinove starše in nekaj najbližjih sorodnikov. Lepo bi bilo, ko bi mogla iti na ženitovansko potovanje, ah, vsaj na Dunaj ali v Trst, toda trgovine ni mogoče zapreti za toliko dni, sicer pa bo moral dobiti Justin pomočnika in bosta to lahko pozneje opravila. Obleke? Za nevesto bo to uredila Marta, Justin pa itak ve, kako je s to stvarjo!

Pozneje so v zgornji sobi prižgali božično drevo. Vse to je napravila Ana, ki je zelo visela na takih navadah. Sama je šla v gozd po smreko, sama je narezala barvne papirčke ter sama barvala orehe in storže, z največjim veseljem je zbirala in privezovala steklene kroglice, zvonce in ptičke ter vso smrečico prepregla z zlatimi in srebrnimi nitkami. Ko je prižgala vse svečice, je zablistelo bogato drevesce, kakor bi se v to zimsko resničnost pojavil kos pravljice.

Potem so spodaj še nekaj časa sedeli pri mizi. V kuhinji so vlivali svinec.

Marta je igrala. Sama zase, kakor bi ne bilo nikogar v sobi. Njeni prati so čudovito lahko udarjali po tipkah, vtopljal se je v to poplavo umetnih glasov: morda ji je bilo prijetno, ali pa je bila nezadovoljna, nestrpna?

Z nekakšno majhno, mogoče komaj sluteno jezo je ta hip zamrzela Justina. Vzel je se stro. Da, vzel, ugrabil, zdaj bo sama. Za trenutek se je zbala samote v hribih. Oče ...

Sedel je na zofi. Zvoki godbe, ki je molila, se razpletala v vihar in zopet v tiho plakanje, so ga delali otožnega in potrtega. Ana bo šla, Marta bo šla ... Zavedel se je, da je star. Majhen, onemogel starec! Kje je le palica, da se opre nanjo?

Dušila ga je. Zapuščeno ga je davila, zdel se je utrujen in betežen.

Marta igra. Toliko da se je okrenila, je zagledala svojega očeta zgrbljenega v dve gube. Planila je s stola. Roka ji je padla na tipke, da je roj neskladnih glasov kriknil po sobi ka-

kor klic na pomoč, skočila je k njemu in mu dvignila glavo.

Nasmehnil se je svojemu otroku in ga pobozal po laseh.

— Ne bodi žalosten, saj bo vse dobro! ga je skušala tolažiti Marta. Naslonila se je nanj in mrzlo jo je pretreslo. Še nikdar ni videla solze v očetovih očeh. Skozi zastore misli so ji ali pogledi od stene do stene. Tu je preživela svojo mladost. Vidi se drobno punčko, ko teka za žogo. Ob mizi sedi mati in plete. Kako je lep njen spokojni obraz. Oče stoji ob oknu, ki ga vsega zastira, in je kakor drevo, ki raste v višino. Sedaj pa je ob njej kakor dete, ki išče tolažbe.

— Kje sta?

Onadva sta zagrnjena v tajne noči in šepetata o ljubezni.

11

Poročni dan je kar hitro minil. Gostijo so napravili v spodnji sobi, ki je bila okrašena z bršljanom, klavir so postavili v sosednjo sobo, da so lahko raztegnili mizo na obe plati, več pa ni bilo treba, ker so bili zbrani samo Justinovi starši, živinozdravnik iz trga, nekaj sorodnikov in učitelj Hrast, sošolec in tovariš obeh sester iz mladih let. Njegov oče je bil dolgo let Dolinarjev žagar. Sprva so mislili povabiti tudi župana in notarja, toda ker sta si bila v laseh, niso klicali ne enega ne drugega.

Nič posebnega ni bilo. Vse je poteklo mirno, sprva nekoliko pretiho, po kosilu, ko so spili že dokaj vina, pa vendar oživljeno. Z napitnicami je prišel živinozdravnik, končal pa Dolinar. Še pred polnočjo so se gostje razšli, samo Marta je ostala pri očetu, ker je imela nekaj dni dopusta.

V najkrajšem času so na hitro roko preuredili v trgu prvo nadstropje, pobelili kuhinjo in dve sobi, popravili peči, kupili v Celju novo spalnico, za eno sobo pa je bilo doma dovolj starega, močnega pohištva. Zavese jima je darovala Marta. Tako je bilo stanovanje za prvo silo kar udobno. Ko si bosta polagoma vse uredila in se uživala v nove razmere, bosta pa lahko mislila že na kaj drugega, saj ni da bi morala kaj vse imeti.

Zima je že pojenjavala in te prve mesece sta živela sama zase. Nikamor nista hodila, uživala sta vso to novo stran življenja in bila srečna. Justin se je opajal ob ugodju zakonstva, ko je vendar vse tako lepo urejeno: vležeš se v mehko belo posteljo, zjutraj dobiš kavo na nočno omarico, da se še malo polesi pod gorko oedo, v umivalniku je topla voda, na brisači je uvezeno "Dotro jutro", hlače so očičene in zlikane, prestopiš se nekajkrat po kuhinji, nad mizo je bel prt, na katerem se bere:

Največja sreča za moža
je žena, ki dobro kuhat' zna —

potem se pomeniš z ženo, s katero skupno ugovitva, da bi bila dnas namestu juhe gobova omaka s kruhovimi omoki, za večerjo rebra s kislim zeljem; trgovino je že fant pometel, obrisal prah, ti pa samo stopiš za prodajno mizo, naspan, svež, sit, ter si poiščeš v skatli mehko cigareto, ki jo z naslado pokadiš. Potem napaseš oči od stropa do tal po vseh stenah, vržeš pogled na železne obešalnike, kjer vise močni rjavi čevlji iz teletine, jermeni in blči, klopič motvoza in vrvi, verige za živino, zatem zopet boksasti ženski šolni, močni škornji za gozdarje in voznike, bičevniki, vozne svetilke, kuhinjska posoda, lepo modro emailirana, in črni lonci za kmečke peči.

(Dalje prihodnjik.)

Neki uradnik si je za ureditev lastnega gospodinjstva izposodil 3000 šilingov, izplačali so mu pa samo 2700 šilingov; 300 šilingov je bilo pridržanih za prvotne stroške (kolke, provizije itd.). Uradnik je potem odplačal v petdesetih mesecih 4300 šilingov, bil pa je po izkazih dopolnjenega mu obračuna dolžan še 1800 šilingov.

Ta znesek je plačal potem takoj; in tako je prejel ta uradnik za nominalno posojilo v znesku 3000 šilingov samo 2700 šilingov, a odplačal je pa zanje celih 6100 šilingov. Od teh 6100 šilingov je treba odšteti okrog 900 šilingov, ki jih je posojilodajalec plačal v tem času za zapadle zavarovalne premije, vendar še ostane 2500 šilingov za obresti in stranske stroške ter pristojbine, kar znači preko 20 odstotkov letne obremenitve za obresti in stranske stroške! Pa tudi pri majhnih nakupih strano izkoriščajo ljudi. Tako so posodili nekim delavkam blaga za 5 šilingov. Trgovci je napravil ovadbo, ko delavke te majhne vsote niso mogle plačati, in potem so morale žene plačati celih 56 šilingov, ker so morale plačati tudi še odvetniške stroške za obožbo. V nekem kraju v Češkoslovaški je neki trgovec bankrotiral. Vse njegove terjatve so prišle v konkurzno maso in zneski so bili brezobzirno sodnijsko izterjani. Dolžniki so morali poleg tega nositi še vse odvetniške in sodne stroške. Mnogo družin je bilo zavrženih in morale so oddati svoje zadnje premoženje. Kakor je že res težko pri današnjih pičlih dohodkih izhajati brez dolgov, tako važno je vendar, da mi vsi spoznamo: Dolgovi niso nikakšna pomoč, oni pomnožijo samo pomanjkanje in skrb. Iz preiskave vidimo tudi, da 47% delavk nima nikakšnih dolgov, da si te nimajo nikakšnih večjih dohodkov kakor pa one, ki napravljajo dolgove. Teh 47 odstotkov delavk je dokaz, da je tudi brez dolgov mogoče gospodari.

Najkvarnejša uredba današnjega gospodarskega reda je to, da ta red človeka, ki ima premalo denarja, nekako premani z mislijo, da si je mogoče gospodarsko pomagati, če se delajo dolgovi. Dolgovi niso samo ena posebna oblika izkoriščanja konsumentov, kakor to prikazuje uradnikov primer, nego tudi poostrenje gospodarske krize, kakor je to dan za dnem jasnejše vidljivo iz vsega razvoja današnje gospodarske krize. Če hočemo izboljšati slabe razmere, v katerih dandanes živi delavski razred, potem moramo odpraviti tudi kvaren kreditni sistem, ki je nekaj bistvenih znakov današnjega kapitalističnega družabnega in gospodarskega reda. Zaradi tega se delavstvo in zlasti delavske zadrage tudi bore za plačevanje v gotovini in proti prodaji na up ter obročnemu kupovanju sploh. Cv. K.

K. W. Aramis:
Oživiljenje
Dobermanski se je vračal iz pisarne k obedu in komaj je odprl vrata, ga je pozdravila žena z besedami:
— Ne vem, kako ti bo danes teknilo. Oleska je kuhala sama in skuhala je nekaj kar tako na hitro roko, jaz pa vse dopoldne sploh nisem prišla v kuhinjo ... Obiskov je bilo toliko, da nisem utegnla.
— Kaj poveš! Kdo je pa bil?
— Takoj zjutraj je prišla Punja. Vrnila se je s počitnice, imenitno se je popravila in tudi otrokom se poznajo blagodejne posledice izpremembe zraka ... Toda, saj veš ... vrnila se je brez belica. In prišla me je prosit, naj ji posodim vsaj nekaj denarja; pomislil, niti za obed ni imela.
— In si ji posodila?
— Stiri zlate. Saj dobro veš, da sem imela zadnji desetak, ki si mi ga dal večeraj. Toda kaj storiti?
— Seveda seveda ...
— A komaj so se zaprla vrata za njo, je prišel Trzymalkiewicz ... Vrača se s počitnice, pa je suh in ti si mu baje obljubil poravnati takoj po povratku dolg na menico, ki je zapadla že spomladi. Rekla sem mu, naj uredi to zadevo s teboj, da pa pojde tudi težko, kolikor mi je znano.
— Prav si povedala.

— No vidiš; in pomislil, potem je prišla naša sosedka. Tudi ona se je prav kar vrnila s kmetov, pa niti za avtotaksi ni imela da bi se odpeljala s kolodvora domov; hišnik je moral založiti za njo. Zadržala me je tako dolgo, da niti na trg nisem utegnla skočiti. Molila me je, naj ji posodim do prvega 20 zlatih ... Seveda sem se ji zasmejala v obraz. Človek od skrbi ne ve, kje se ga glava drži, ona ti pa pride po 20 zlatih kakor v banko.

— Nič ne de, zdaj vsaj vidiš, da smo v hiši na najboljšem glasu. Ljudje mislijo, da sedimo na denarju, — se je zasmejal Dobermanski. — No, a kdo je še bil pri nas?

— Eh, človek bi kar iz kože skočil. Potem je prišel mizar, češ, naj mu vendar plačamo tiste police, ki jih je nam naredil že pred dobrim letom; no, ta res že dolgo čaka ... Obljubila sem mu, da dobi denar zanesljivo prihodnji mesec. Toda bil je zelo robat. Dejal je, da mora pripeljati ženo in otroke s počitnice, pa izterjava stare dolgove, toda povsod mu odgovarjajo, da dobi denar prihodnji mesec.

— Zdaj pa pošlita ženo in otroke na počitnice, če nima denarja! — je zagodrnjal Dobermanski. — Saj bi lahko sedeli v Varšavi, kakor mi.

— Že res, toda kaj hočemo? Mizar res že dolgo čaka. A nazadnje, pomislil, bilo je že opoldne, ti jo primaha še Dzipajlo. Sladak je bil kakor med, dejal je, da pride menica jutri k sodišču, da to nerad stori, pa ne more drugače; šele večeraj da se je vr-

nil iz Marijanskih Lazni, ki so bili ogromni, a zdaj ka vse polno plačil; ne more sniti k zidu nekaj starejših znikov.

— Naj stori, kar se mu prav, — je zamahnil Dobermanski z roko.

Tudi jaz sem mu odgovoril nekako tako. Toda pravi, kako to, da nas pridejo na vrat vsi naenkrat. Kakor bili ljudje skovali zaročnam.

— Kaj se pa čudiš, ženo veš, da je konec poletne drugače tudi ne more je čisto naravno, da nekakšno oživljenje. Na rali biti itak pripravljeno.

RADA BI SE SEZNAL
z dobrim slovenskim P. ali dvodcem brez otrok. biti star 50 let in najh. ženitvi. Jaz imam tukaj mično posestvo in rahlo ga gospodarja, kateri pa imeti tudi nekaj dolarjev števila bom samo resne be, katere pošljite na SAMICA, 2657 So. La Avenue, Chicago, Ill.

Odpravite tisti strah
Strah odpravitve kuč jih drugi opravljajo — ni treba trpeti več nervoznosti in zmedenosti. Strah odpravitve kuč jih drugi opravljajo — ni treba trpeti več nervoznosti in zmedenosti. Strah odpravitve kuč jih drugi opravljajo — ni treba trpeti več nervoznosti in zmedenosti.

Nuga-To
Vaska steklenica je jamena — na en mesec zdravljenja. Nuga-To steklenica je dana — ni treba več noči spanca. Ako potem, ko steklenica skusi dvajset dni, niste vam vrne vaš denar, — vi ne plačate.

JUGOSLAVIJO
Moderna udobnost in neprekosljive potnote v vseh razredih ... Tedenska odpotja iz New Yorka ... Pripravne in hitre šitenile v Hamburgu

ZMERNE CENE
Pojamila vam da vsak lokalni agent

HAMBURG-AMERICAN LINE
177 N. Michigan Ave., Chicago, Ill.

NAROČITE SI DNEVNIK LIST PROSVETA

Po sklepu 8. redne konvencije se oodaj lahko naroči na list Prosveta eden, dva ali tri člane in ene družine in se enega naračnina. List Prosveta stane za vse enako, na člane ali posameznike eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri aneksu (1.50) se jim to prišteje k naročnin. Mi prištejemo enega, dva ali tri člane in ene družine k eni naročnin. Torej oodaj ni vroka, reči, da je drag za člane S. N. P. J. List Prosveta je vala lastnina in je skora v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Tvoj naročnik, da se tedi VI naročite na dnevnik Prosveta. Cena lista Prosveta za Zdrst. države in Kanado \$6.00

1 tednik in	4.50	2 tednika in	8.00
3 tednika in	12.00	4 tednika in	16.00
5 tednika in	20.00	6 tednika in	24.00

Ispešite spodnji kupen, priložite potrebno vsoto denarja in Order v planu in si naročite Prosveta, list, ki je vaš lastnina.

Pojamila: Vselej kakor hitro kateri list članov preneha biti ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list, moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročen na Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priročeno pošljim naročnino za list Prosveta vsoto \$

Ime

Naslov

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnin od slednjih družin:

Ime

Ime

Mesto

Nov naročnik

Star naročnik

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča d

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in d

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANE S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojamila daje vodstvo tiskarne Cene smerne, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 So. Lawndale Avenue
Telefon Rockwell 4944
Chicago, Ill.

Tam se dobe na željo tudi vse potrebne poj

TAKO ŽIVIMO MI!

Pod tem naslovom je ugotovili ženski referat dunajske zbornice za delavce in nameščence v izvrstni razpravi, kako delavske žene v Avstriji delajo, koliko zaslužijo, kako stanujejo in kako se odigravajo njih delo, skrbil in težko tako polno življenje. Soderučica dr. Käthe Leichter, ki je voditeljica tega referata, je izvršila zasluzno in izredno važno delo, kajti nihče ne more številki zatajiti, še manj pa more zatajiti kdo dognanja, ki so bila ugotovljena s pomočjo razpisanih vprašalnih pol in s pomočjo ustmenega izpraševanja prizadetih delavk. Žal se tu ne moremo baviti s številnimi zanimivimi in zanimivimi izsledki bogatimi izjavami in podrobnostmi knjige in priporočamo, da bi si jo nabavile vse naše važnejše knjižnice in organizacije, da bi nje izsledki postali znani in upoštevani tudi pri nas. Vendar pa bomo iz te knjige posneli eno poglavje, ki je važno za vse naše žene in gospodinjstvo in ga bomo objavili v tem številu.

Dolgovi in odplačevanje na obroke,

in tu ga bomo v prevodu objavili

v celoti. V tem poglavju čitamo med drugim:

"Tedenški zaslužek delavske smo že spoznali. Če odštejemo odtegljaje tedaj prinese delavka, o kateri v naši razpravi govorimo, na izplačilni dan domov povprečno 30 šilingov, veliko česče manj, le redko več.

Ta nizki dohodek v obliki mezde je pri več kakor polovici delavk obremenjen z dolgov in odplačilom obrokov. Samo 47 odstotkov naših delavk je prostih od dolgov. 53 odstotkov delavk pa je zmanjšalo svoj pičel zaslužek z dolgov in z odplačili obrokov, večina delavk z obema. Če se bo gospodinjstvo šele osnovalo ali pa če gospodinjstva zaradi brezposelnosti več družinskih članov s sprejetim zaslužkom sploh ni mogoče imeti, se vrše nabave potrebnih stvari večinoma samo z odplačevanjem na obroke, jemljejo se predjumi, napravljajo se dolgovi pri nakupu življenjskih potrebščin ali pa se zastavljajo gospodinjstve stvari oz. oprema. K skrbstvu za vodstvo gospodinjstva pride za delavko še skrb za pravočasna odplačila, strah, da zapadejo že vplačani obroki, upniki opominjajo, trgovci z življenjskimi potrebščinami ne morejo za nič več zaplasiovati. In treba je z zaslužkom računati še bolj mrzlično, ter kako naj se vodi domače

gospodinjstvo s to mezdo, ki je zmanjšana za obroke.

43.5% gospodinjstev mora odplačevati dolgove, skoro prav toliko gospodinjstev mora odplačevati obroke, večina pa oboje. Poročene delavke so bolj zadolžene kakor pa samske. Od poročenih delavk jih je 49.7% zadolženih, 47.7% pa jih mora odplačevati obroke; od samskih delavk pa ima 35.2% dolgov, 37.1% pa odplačevanje na obroke. Močnejša obremenitev poročenih delavk je razvidna spet tudi tukaj. Delavka, ki živi v gospodinjstvu s starši ali pa, ki živi sama, se vendar lahko preživlja s svojimi dohodki boljše kakor pa ona, ki ji ni treba vzdrževati le samo sebe, nego še vso rodbino. Iz teh poročil točno vidimo, kako so dolgovi in kupelje na obroke razširjeni v delavskih krogih. Vendar hude zadolžitve ne najdemo samo v delavskih slojih prebivalstva, marveč lahko uvidimo, da tudi uradniki in nameščenci zelo trpijo pod zadolženjem in pod kreditnim gospodarstvom. Leta 1928 je bila izvedena statistična preiskava v teh krogih in pri tem je bilo ugotovljeno, da je prezadolžitev uradništva v Avstriji dosegla 100 milijonov šilingov. Kako zelo se ljudi pri tem kreditnem gospodarstvu izkoriščajo, lahko pač najbolj potrdijo tele številke: